

Kutija cigareta 'Ljetne igre Dubrovnik'

Dim i rahatlokum

Igre u mom srcu

PIŠE: VEDRAN BENIĆ

"Ajde, podi mi kupit tri Ljetne igre!", znala bi me majka poslati u kupovinu. Za starije čitatelje stvar sasvim razumljiva. Mladi međutim sigurno će biti u nedoumici što znači čudna kombinacija 'tri Ljetne igre'. Radi se o cigaretama! U davnim 'snadbi se družu' vremenima cigarete su se mogle kupiti na komade! Prodavačica bi otvorila kutiju, izvadila traženi broj cigareta i zamotala u papirić! A Ljetne igre u toj kombinaciji našle su se zbog toga što su postojale cigarete 'Ljetne igre Dubrovnik'. Nekoć, u vremenima kad znanost još nije bila izravno povezala pušenje i rak, reklamiralo se i dimilo na sve strane, u autobusima i zrakoplovima, na školskim odmorima, na svim mogućim skupovima govornici su ozbiljnije djelovali okruženi gustim dimom. Naravno, duhanska industrija bila je dobar biznis i poželjni sponzor novcem uvijek suhoj kulturi.

Da Tvornica duhana Zadar postane najveći sponzor Igara u 1950-im godinama treba zahvaliti tehničkom direktoru **Brunu Vernazzi** (1905.-1993.). U Dubrovniku je mnogo poznatiji njegov brat **Ugo Vernazza**, sveprisutan u društvenom životu Grada, bonvivan i 'kazinjer' na maskaratama i drugdje, ali i čovjek koji se spominje kao autor izgleda velikoga križa na Srđu i sukreator drugih objekata u Gradu. Ugov brat Bruno bio je činovnik Duhanske stanice u Gružu. On i kap. **Miše Zuanić** 1938. bili su od strane Grada imenovani za festanjule, ali su odbili tu čast 'radi netrpeljivosti Srba i Hrvata', kako je u knjizi 'Sv. Vlaho i njegovi festanjuli' lakonski sročio **Dubravko Kovačević**, jer bi objašnjenje tražilo dugu priču. Bruno Vernazza se u godinama rata duhanskim poslom preselio u Zagreb, da bi u novoj državi 1948. dekretom bio postavljen za tehničkoga direktora Tvornice duhana Zadar, gdje obitelj Vernazza i danas živi. Njegov stariji sin **Srdan** rođen 1946. kaže da je bez obzira na desetljeća provedena u Zadru, gospodar Bruno srcem i dušom ostao Dubrovčanin i zahvaljujući njemu ostvaren je projekt cigareta 'Ljetne igre Dubrovnik'. Stavljene

su u prodaju 19. lipnja 1954. na dan otvaranja 5. DLJI. Dizajn kutije ostvario je još jedan neizostavni čovjek u povijesti Igara, scenograf **Miše Račić**, koji je, osim što je bio jedan od utemeljitelja Igara, djelovao kao svojevrсна 'Katica za sve', pa je uz brojne režije i scenografije na Igrama, radio što god je trebalo, od plakata, kataloga, letaka, sve do dizajna kutije cigareta.

Iako je pokroviteljstvom **Josipa Broza Tita** Igrama bio olakšan pristup državnim fondovima, ipak sredstava nije bilo u izobilju, što je detaljno obradio mladi znanstvenik **Ivan Grkeš** koji je, pod mentorstvom Ivica Prlendera 2019. diplomirao na Odsjeku za povijest zagrebačkoga Filozofskog fakulteta s temom Igara u formativnom razdoblju (1949-1959). Godine 1955. Igrama je zbog duga vjerovnicima čak bio blokiran račun u Narodnoj banci. I osobno sam se uvjerio listajući u Dubrovačkom arhivu službene dokumente Ljetnih igara iz tog razdoblja da je tadašnji direktor **Josip Depolo** (1916.-2000.) na sve strane 1956. slao dopise za reklamni prostor u publikacijama Igara navodeći, uz poštanske marke iz 1955. na temu Igara, kao dobar primjer zadarske cigarete "koje su postigle jednu fantastičnurodu uz veliku korist za samu fabriku". Dobio je brojne odbijenice, od 'Jugopetrola' do tvornica žigica 'Dolac' i 'Drava'. Pregovarao je i s osječkom 'Saponijom' da neki njihov proizvod dobije naziv Igara, ali zanimljivo i sa sarajevskom tvornicom 'Zora' za rahatlokum s imenom Igara. I tu je dobio odbijenicu, s obrazloženjem da na zalihama imaju "milionske količine sadanjih etiketa za rahatlokum", ali također da bi rahatlokum s nazivom Dubrovačkih ljetnih igara "izgubio ono svoje glavno svojstvo specijalnog orijentalnog proizvoda." Naravno, sve to uz obvezni tadašnji dodatak na službenim dokumentima 'S.f.-S.n.', što će reći 'Smrt fašizmu – Sloboda narodu'.

Igre su tako ostale bez svoga 'ratluka', ali u kancerogenom dimu nastavile sve do 1970. godine, do kad su prodavane cigarete 'Ljetne igre Dubrovnik' iz zadarske tvornice. Ona danas više ne postoji, u bespućima hrvatske privatizacije službeno je sudski izbrisana 2008.

Nazdravlje vam iduće jubilarne 75. Dubrovačke ljetne igre!